THE LITERATURE FROM THE "FAMILIA" LITERARY JOURNAL, SERIA A V-A (1965-1989)

Ruxandra Gavra
PhD. student, University of Oradea

Abstract: Having existed for over a hundred and fifty years, „Familia" magazine continues to be a national reference point in what concerns the direction of literary critique, the establishment of an aesthetic canon, the affirmation of new talent, the consecration of the great Romanian writers, the importance given to the sciences, be they exact sciences or the humanities, proving that it fully deserves its "cultural magazine" title. In continuing the „Familia" tradition, the fifth series – the Andriţoiu period (1965-1989) grants a vast amount of space in its pages to belles-lettres.
By receiving the aid of the great writers of the time, many of them with unpublished works, as well as by encouraging up-and-comers, Iosif Vulcan's efforts to publish works that keep the readers' interest at a high level have remained alive. We speak here of varied texts, from all literary genres, out of which the poetic genre is the most featured in the publication's pages. A special openness towards universality becomes apparent from the increased interest in the literature from all across the world, as translations hold an important position here. Under the „Din lirica universală" formula, texts by great writers from different eras, along with representative poetry from different nations turn up in the pages of the magazine, whose translation belongs in the majority of cases to important personalities of the time.
We can claim with certitude that „Familia" magazine defines itself along two fundamental lines: the direction of critique and the foregrounding of the essay. For this reason, we shall examine the literary essays, which rely on emotional impact, and the travelogue, which can be found under the „Note de drum" column.

Keywords: belles-lettres, debut, translations, essay, aesthetic

Specificul seriei a V-a (1965-1989)

Cea de-a cincea serie a revistei *Familia* (1965-1989) vine ca o continuare firească a celorlalte serii, urmând îndeaproape tradiţia impusă. Prestigioasă revistă de cultură, alocă un spaţiu întins beletristicii, criticii şi istoriei literare, esteticii, teatrului şi artelor plastice, dar şi altor domenii, precum folclorul, lingvistica, istoria, educaţia, ştiinţele realiste şi fenomenul cultural în general.

Această serie este direct condiţionată de contextul politic, însă, cu toate acestea, esteticul se manifestă din plin, în pofida cenzurii şi a presiunii exercitate de partidul aflat la putere în acea perioadă. Putem afirma cu tărie că cea de-a cincea serie este „sinonimă" cu afirmarea esteticului, în toate domeniile, nu doar în privinţa literaturii sau a orientării criticii literare. Dacă Iosif Vulcan urmărise educarea maselor, încercând să definească literatura şi să ghideze receptarea acesteia, critica şi istoria literară fiind la început, lucrurile stau cu totul altfel în perioada Andriţoiu: cititorii sunt educaţi, cultivaţi, publicaţia adresându-se unui public avizat, specializat. Coloanele revistei abundă în termeni de specialitate, din toate domeniile abordate, studiile şi recenziile sunt scrise de specialişti în domeniu, de personalităţi consacrate, capabile să impună o direcţie sau să îşi expună convingerile. Au loc polemici, dezbateri, dialoguri cu privire la canonul estetic şi la orientarea criticii.

Cea de-a cincea serie se constituie, pe drept cuvânt, ca o cronică a întregului fenomen cultural românesc din acea perioadă. Redactorii şi colaboratorii semnalează fiecare apariţie sau eveniment în câte o cronică valoroasă: cronică literară, cronica reeditărilor, cronica limbii române, cronica ideilor/ cronica filosofică, cronica teatrală/ dramatică, cronica rolului, cronica muzicală, cronica discului, cronica plastică, cronica sociologică, chiar şi cronica difuzării presei sau cronica lumii. Aşadar, profilul revistei diferă într-o oarecare măsură de seria Iosif Vulcan, cu toate că rubricile au continuitate.

Întocmai ca în cadrul seriei Iosif Vulcan, nici cea de-a cincea serie nu lansează un articol-program care să contureze profilul revistei. Cu toate acestea, direcţiile vizate sunt uşor sesizabile încă din primele numere. Continuând tradiţia *Familiei*, urmăreşte fenomenul cultural din întreaga ţară, îndeosebi din vestul ţării, Bihorul fiind în centrul preocupărilor. Seria întruneşte în coloanele sale numele prestigioase ale culturii momentului, masivitatea colaboratorilor scoţând în evidenţă ponderea deosebită de care se bucura în epocă. Longevitatea deosebită o recomandă a fi cea mai veche revistă culturală şi literară, cu un conţinut variat şi de ţinută intelectuală.

Articolele şi studiile sunt din cele mai variate domenii, pornind de la elemente de ştiinţă, mergând spre istorie, folclor, lingvistică, sociologie, filozofie, culminând cu artele, literatura, estetica şi critica literară - toate la nivel naţional, dar şi universal. Aceste direcţii au un punct comun: esteticul, care se manifestă în condiţii de libertate, cel puţin în intervalul 1965-1971. De fapt, identitatea revistei se conturează încă din aceşti şapte ani, apărând valori, făcând ca *Familia* să fie printre cele mai novatoare în păstrarea specificului literar, în ciuda contextului social-politic, ideologic şi cultural. Punând esteticul pe primul plan, familiştii publică numeroase studii de estetică şi critică literară, realizează recenzii pentru nenumărate volume din domenii diferite, încurajează tinerele talente, atrag atenţia asupra a tot ceea ce înseamnă non-valoare, intrând în polemici cu alte publicaţii atunci când îşi apără valorile, toate aceste aspecte distingând-o de alte reviste mai aservite şi deci confortabile în ceea ce priveşte controlul ideologic.

Paginile de literatură

Păstrând viu efortul lui Iosif Vulcan de a aduna în paginile revistei opere care să menţină crescut interesul cititorilor, familiştii alocă un spaţiu vast beletristicii. Bucurându-se de un număr mare de colaboratori, redacţia are la dispoziţie numeroase texte, atât ale autorilor consacraţi, cât şi ale celor care doresc să se afirme, selecţia fiind una riguroasă. Interesul deosebit manifestat faţă de literatură şi orientarea acesteia transpare pregnant în perioada 1967-1968, când redactorii dedică pagini întregi acestui domeniu. Astfel, numerele 12/1967 şi 3/1968 sunt dedicate poeziei, paginile 11-14 conţinând texte şi pagini de critică literară, iar numărul 10/1967 este dedicat prozei.

Poezia este foarte bine reprezentată în paginile revistei. Sunt publicate opere aparţinând unor scriitori din vechile generaţii, precum Vasile Alecsandri (nr.5/1968, p.11), George Coşbuc (nr.5/1968, p.11), Radu Stanca (nr.4/1965, p.7; nr.10/1966, p.9; nr.3/1974, p.4), dar şi numeroase texte scrise de poeţi tineri, apreciaţi în epocă: Ana Blandiana, Leonid Dimov, Ileana Mălăncioiu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu ş.a.

Redacţia optează, cel puţin în primii ani, pentru grupaje de texte, precum: *12 poezii de Ion Covaci* (nr. 9/1966), *10 poezii de Teodor Crişan* (nr.12/1966), *12 poezii de Gheorghe Grigurcu* (nr.6/1966), *14 poezii de Ion Iuga* (nr.7/1966), *13 poezii de Ilie Măduţa* (nr.11/1966), *6 poeme de Ion Negoiţescu* (nr.3/1967), *14 poezii de Constantin Ştirbu* (nr.10/1966). Un astfel de grupaj înlesneşte o incursiune a cititorului în universul ficţional conturat de fiecare poet, pentru o mai facilă receptare a problematicii şi a viziunii despre lume, precum şi identificarea stilului.

În general, lirica este independentă de canonul impus de ideologia comunistă, subordonându-se aproape exclusiv esteticului[1]. O analiză a numerelor din perioada 1965-1989 pune în lumină poeţii care colaborează constant la revista *Familia*: George Alexandru (nr.6/1972, p.22; nr.9/1973, p.22; nr.10/1974, p.14; nr.10/1975, p.21; nr.12/1976, p.14; nr.10/1979, p.15), Ion Alex. Angheluş (nr.2/1974, p.14; nr.11/1974, p.14; nr.3/1975, p.13; nr.7/1975, p.14; nr.7/1976, p.7; nr.8/1976, p.6; nr.7/1977, p.7; nr.9/1977, p.14; nr.6/1980, p.14), Gheorghe Ardeleanu (nr.6/1969, p.7; nr.9/1969, p.9; nr.1/1970, p.22, nr.3/1970, p.15, nr.10/1970, p.4; nr.2/1971, p4, nr.6/1971, p.6, nr.10/1971, p.5, nr.1/1972, p.8, nr.5/1972, p.14, nr.9/1972, p.3, nr.12/1972, p.3, nr.4/1973, p.15; nr.6/1973, p.1; nr.1/1975, p.14), Mihai Beniuc (nr.1/1965, p18; nr.2/1965, p.6; nr.4/1965, p.1; nr.11/1966, p.7; nr.10/1967, p.5; nr.8/1970, p.4; nr.8/1971, p.10; nr.12/1973, p.6; nr.1/1974, p.2; nr.11/1979, p.1), Miron Blaga (nr.12/1971, p.22; nr.1/1973, p.4; nr.8/1974, p.9; nr.11/1974, p.14; nr.9/1975, p.14; nr.2/1976, p.14; nr.1/1982, p.3; nr.5/1982, p.7; nr.6/1982, p.3), Ana Blandiana (nr.1/1965, p.18, nr.3/1966, p.6, nr.6/1966, p.22, nr.9/1966, p.7, nr.8/1970, p.4; nr.6/1981, p.5), Ion Brad (nr.1/1965, p.18; nr.2/1965, p.6; nr.1/1967, p.10; nr.10/1967, p. 9, nr.5/1970, p.11; nr.7/1974, p.3; nr.3/1975, p.3; nr.8/1975, p.10; nr.10/1975, p.19), Mircea Bradu (nr.3/1968, p.12, nr.6/1968, p.5, 7/68, nr.8/1968, p.10, nr.10/1968, p.8, nr.3/1969, p.11, nr.11/1969, p.9, nr.4/1970, p.18; nr.7/1970, p.3; nr.3/1971, p.3, nr.3/1971, p.15; nr.1/1973, p.6), Nicolae Brânda (nr.10/1969, p.15, nr.6/1970, p.7; nr.8/1973, p.18; nr.9/1975, p.11; nr.1/1976, p.7; nr.3/1977, p.6; nr.11/1979, p.3; nr.12/1979, p.5; nr.3/1981, p.8; nr.12/1981, p.1), Constanţa Buzea (nr.2/1965, p.7; nr.12/1973, p.8; nr.1/1974, p.2; nr.3/1974, p.3; nr.3/1975, p.3; nr.2/1980, p.2), Ion Cocora (nr.4/1965, p.7, nr.2/1969, p.9, nr.5/1969, p.14; nr.10/1972, p.8; nr.4/1973, p.9; nr.12/1973, p.10; nr.2/1974, p.1), Ion Covaci (nr.3/1965, p.15, nr.2/1966, p.7, nr.7/1966, p.13, nr.9/1966, p.5, nr.7/1967, p.9, nr. 8/1967, p.1, nr. 9/1967, p.19, nr.7/1968, p.4), Teodor Crişan (nr.8/1966, p.7, nr.10/1966, p.16, nr.12/1966, p.13, nr.4/1967, p.7, nr.6/1967, p.3, nr. 7/1967, p.9, nr.8/1967, p.3, nr.11/1967, p.8, nr.12/1967, p.11, nr.1/1968, p.7, nr.3/1968, p.13, nr.7/1968, p.4, nr.1/1969, p.7, nr.3/1969, p.18, nr.6/1969, p.7, nr.8/1969, p.11, nr.12/1969, p.8, nr.3/1970, p.8; nr.8/1970, p.11; nr.3/1971, p.4; nr.7/1971, p.17; nr.2/1972, p.9; nr.6/1972, p.6; nr.9/1972, p.10; nr.3/1973, p.19; nr.6/1973, p.15; nr.8/1973, p.15; nr.12/1973, p.7; nr.7/1974, p.2; nr.8/1974, p.9; nr.7/1975, p.12; nr.10/1975, p.19; nr.3/1976, p.5; nr.9/1976, p.11; nr.2/1977, p.8; nr.7/1977, p.6; nr.9/1977, p.10; nr.8/1979, p.6; nr.10/1979, p.7; nr.4/1980, p.10; nr.8/1980, p.9; nr.2/1981, p.4; nr.9/1981, p.11; nr.1/1982, p.6; nr.6/1982, p.5), Gheorghe Daragiu (nr.10/1966, p.17, nr.1/1967, p.9, nr.3/1967, p.22, nr.6/1967, p.22, nr.9/1967, p.19, nr.12/1967, p.11, nr.3/1968, p.13, nr.7/1968, p.4, nr.9/1968, p.9; nr.7/1970, p.14; nr.12/1972, p.6; nr.6/1974, p.11; nr.12/1974, p.14; nr.7/1975, p.14; nr.10/1975, p.21; nr.2/1977, p.11; nr.4/1977, p.3; nr.8/1980, p.14), Ion Davideanu (nr.1/1965, p17, nr.2/1965, p.18, nr.4/1965, p.9, nr.4/1965, p.16, nr.4/1966, p.9, nr.1/1967, p.8, nr.4/1967, p.13, nr.8/1967, p.21, nr.12/1967, p.11, nr.1/1968, p.7, nr.11/1968, p.6, nr.12/1968, p.15, nr.3/1969, p.9, nr.6/1969, p.7, nr.8/1969, p.22, nr.3/1970, p.15; nr.5/1970, p.18; nr.8/1970, p.5; nr.11/1970, p.4; nr.1/1971, p.15; nr.3/1971, p.6; nr.8/1971, p.8; nr.9/1971, p.9; nr.1/1972, p.12; nr.4/1972, p.10; nr.7/1972, p.7; nr.9/1972, p.6; nr.11/1972,

[1] Răsfoind colecţia, sesizăm şi prezenţa unor poezii în care transpare pregnant elogiul adus partidului aflat la putere şi implicit conducătorului, aspect specific epocii pe care o avem în vedere. Oferim câteva exemple: *Partidului*, de M. Delureanu, în nr.1/1966, *Partidului*, de Manuela Stoicescu, în nr.8/1982, *Partidului*, de Ion Vergu Dumitrescu, în nr.4/1981 ş.a. În nr.4/1971, la pag.12, regăsim poezii oportuniste, adunate sub titlul *Patriei şi pardidului slavă!*, textele fiind semnate de Ion Bogdan, Gheorghe Daragiu, Ion Davideanu, Ion Mărgineanu, Octavian Doclin, Ion Dumitrescu, Mara Nicoară, Ingmar Brantsch şi Stanca Ponta. În nr.7/1974, la pagina 2, la rubrica *Poeţi bihoreni cântă patria*, apar versuri de Teodor Crişan, Ion Davideanu, Grigore Scarlat.

p.10;nr.12/1972, p.7; nr.8/1973, p.18; nr.9/1973, p.8; nr.11/1973, p.4; nr.12/1973, p.10; nr.2/1974, p.5; nr.4/1974, p.3; nr.7/1974, p.2;nr.1/1975, p.2;nr.4/1975, p.10; nr.6/1975, p.1; nr.7/1975, p.5; nr.10/1975, p.19; nr.1/1976, p.15; nr.4/1976, p.2; nr.6/1976, p.5; nr.8/1976, p.1; nr.10/1976, p.6; nr.1/1977, p.8; nr.3/1977, p.6; nr.5/1977, p.1; nr.9/1977, p.10;nr.12/1977, p.2; nr.6/1979, p.7; nr.8/1979, p.6; nr.9/1979, p.10; nr.5/1980, p.6; nr.8/1980, p.1; nr.2/1981, p.11; nr.4/1981, p.1; nr.6/1981, p.5; nr.8/1981, p.10; nr.9/1981, p.5; nr.12/1981, p.15; nr.4/1982, p.3; nr.7/1982, p.4), Leonid Dimov (nr.10/1968, p.17, nr.7/1969, p.9, nr.1/1970, p.3; nr.8/1973, p.7; nr.12/1973, p.8; nr.7/1974, p.1; nr.9/1974, p.2;nr.11/1974, p.2; nr.11/1976, p.6;nr.8/1981, p.9), Ştefan Aug. Doinaş (nr.1/1965, p.19, nr.3/1965, p.6, nr.1/1966, p.7, nr.2/1966, p.7, nr.4/1966, p.9, nr.7/1966, p.3, nr.8/1966, p.12, nr.9/1966, p.4, nr.12/1966, p.11, nr.4/1967, p.3, nr.8/1967, p.8, nr.3/1968, p.12, nr.5/1968, p.10, nr.11/1968, p.13, nr.11/1973, p.5; nr.12/1973, p.8; nr.6/1974, p.3; nr.7/1974, p.12; nr.5/1975, p.5; nr.9/1981, p.6), Arcadie Donos (nr.4/1969, p.21, nr.8/1969, p.11, nr.4/1970, p.18; nr.9/1971, p.5; nr.2/1972, p.15; nr.9/1972, p.10; nr.4/1973, p.9; nr.11/1973, p.9; nr.11/1974, p.14; nr.1/1975, p.14; nr.2/1976, p.14; nr.4/1976, p.10; nr.11/1976, p.14; nr.1/1982, p.6), Victor Eftimiu (nr.9/1966, p.4, nr.5/1968, p.11, nr.2/1970, p.1; nr.10/1970, p.1; nr.2/1971, p.3; nr.5/1971, p.3; nr.10/1971, p.11; nr.4/1972, p.1; nr.6/1972, p.1), Eugen Evu (nr.9/1971, p.21; nr.5/1972, p22; nr.7/1972, p.22; nr.8/1972, p.11; nr.12/1972, p.6; nr.1/1973, p.5; nr.6/1973, p.15; nr.10/1974, p.3; nr.7/1975, p.4; nr.10/1975, p.21; nr.1/1976, p.14; nr.8/1976, p.1; nr.4/1977, p.12; nr.11/1980, p.4), Teodor Frâncu (nr.6/1968, p.9; nr.7/1970, p.3; nr.9/1971, p.9; nr.10/1971, p.11; nr.1/1972, p.12, nr.12/1972, p.2, nr.4/1973, p.14; nr.11/1973, p.22; nr.2/1975, p.15; nr.5/1975, p.14; nr.1/1976, p.14; nr.8/1977, p.14; nr.8/1979, p.7; nr.6/1980, p.14; nr.10/1981, p.14), Petre Got (nr.1/1966, p.11, nr.4/1966 p.9, nr.7/1966, p.22, nr.1/1967, p.9, nr.5/1967, p.14, nr.11/1967, p.8, nr.12/1967, p.11, nr.6/1968, p.7, nr.8/1968, p.16, nr.12/1968, p.8, nr.4/1969, p.21, nr.10/1969, p.5; nr.9/1970, p.6; nr.11/1970, p.7; nr.4/1972, p.10), Gheorghe Grigurcu (nr.6/1966, p. 9, nr.10/1966, p.16, nr.2/1967, p.11, nr.8/1967, p.10, nr.12/1967, p.11, nr.7/1968, p.15, nr.11/1968, p.13, nr.1/1969, p.7, nr.10/1969, p.9, nr.1/1970, p.11; nr.6/1970, p.7; nr.10/1970, p.11; nr.10/1972, p.24; nr.6/1973, p.11), Ion Horea (nr.1/1965, p.19, nr.2/1968, p.3, nr.3/1968, p.1, nr.10/1968, p.7, nr.3/1969, p.8, nr.8/1970, p.4, nr.5/1972, p.10, nr.12/1973, p.8), Viorel Horj (nr.10/1969, p.5, nr.1/1970, p.8; nr.7/1970, p.7; nr.9/1970, p.7, nr.10/1970, p.3, nr.2/1971, p.4,nr.4/1971, p.7, nr.7/1971, p.6, *nr*.12/1971, p.9, nr.2/1972, p.15, nr.6/1972, p.6, nr.9/1972, p.10, nr.12/1972, p.18, nr.2/1973, p.6, nr.8/1973, p.18; nr.1/1974, p.14; nr.5/1974, p.7; nr.7/1975, p.11;nr.10/1975, p.19; nr.5/1976, p.14; nr.8/1976, p.7; nr.7/1977, p.6; nr.8/1979, p.3; nr.10/1979, p.7; nr.11/1979, 4; nr.11/1980, p.11; nr.1/1981, p.1; nr.4/1981, p.6;nr.9/1981, p.6;nr.11/1981, p.1; nr.5/1982, p.1), Gabriela Hurezan (nr.11/1970, p.22; nr.6/1971, p.2; nr.4/1972, p.22, nr.7/1972, p.22, nr.12/1972, p.6, nr.4/1973, p.15; nr.8/1973, p.18; nr.12/1973, p.10;nr.10/1974, p.2; nr.7/1975, p.3; nr.10/1975, p.21; nr.2/1976, p.8; nr.8/1976, p.6), Ion Iuga (nr.1/1965, p. 17, nr.2/1965, p.15, nr.4/1965, p.16,nr.2/1966, p.7, nr.3/1966, p.5, nr.7/1966, p.7, nr.10/1966, p.9, nr.12/1966, p.3, nr.2/1967, p.15, nr.3/1967, p.7, nr.7/1967, p.8, nr.8/1967, p.1, nr.9/1967, p.5, 11/67, nr.12/1967, p.11, nr.1/1968, p.20, nr.5/1968, p.8, nr.6/1968, p.9, nr.11/1968, p.12, nr.1/1971, p.14;nr.8/1973, p.7;nr.9/1973, p.8; nr.2/1974, p.3; nr.1/1976, p.10; nr.6/1977, p.7; nr.12/1980, p.6), Al. Jebeleanu (nr.2/1966, p.9, nr.9/1966, p.7, nr.6/1967, p.6, nr.5/1968, p.22, nr.6/1973, p.15; nr.2/1974, p.10; nr.12/1974, p.7; nr.3/1975, p.11; nr.8/1975, p.10; nr.9/1975, p.10; nr.1/1976, p.3; nr.7/1976, p.6; nr.1/1977, p.8; nr.4/1981, p.3; nr.1/1982, p.8), Ion Lotreanu (nr.12/1973, p.10;nr.3/1974, p.3;nr.9/1975, p.10; nr.4/1976, p.10; nr.9/1976, p.6; nr.12/1979, p.11; nr.6/1982, p.7), Alexandru Magereanu (nr.8/1967, p.9, nr.8/1968, p.16, nr.9/1968, p.9, nr.11/1969, p.5; nr.9/1970, p.6; nr.3/1971, p.6; nr.8/1971, p.7;

nr.1/1972, p.8; nr.6/1972, p.22; nr.10/1972, p.22; nr.9/1973, p.22;nr.5/1974, p.7; nr.10/1974, p.14; nr.6/1975, p.14; nr.10/1975, p.21; nr.8/1977, p.14; nr.2/1980, p.14; nr.8/1982, p.4), Ilie Măduţa (nr.4/1965, p.16, nr.1/1966, p.14,nr.2/1966, p.7, nr.3/1966, p.13, nr.8/1966, p.15, nr.11/1966, p.9, nr.2/1967, p.15, nr.6/1967, p.22, nr.8/1967, p.5, nr.3/1968, p.13, nr.6/1968, p.5, nr.9/1968, p.3, nr.3/1969, p.9, nr.6/1969, p.7, nr.1/1970, p.3, nr.4/1970, p.18; nr.5/1970, p.5;nr.7/1970, p.7; nr.9/1970, p.4; nr.1/1971, p.14; nr.6/1971, p.2; nr.9/1971, p.9; nr.12/1971, p.4; nr.5/1972, p.14-15;nr.9/1972, p.10; nr.4/1973, p.9 nr.9/1973, p.8; nr.1/1974, p.7;nr.6/1974, p.3; nr.2/1975, p.6; nr.5/1975, p.6; nr.8/1975, p.10; nr.10/1975, p.19; nr.6/1976, p.3; nr.11/1976, p.6; nr.3/1977, p.8; nr.7/1977, p.3; nr.10/1980, p.7; nr.11/1981, p.5; nr.5/1982, p.2), Ion Mărgineanu (nr.2/1965, p.8, nr.3/1966, p.13, nr.10/1966, p.17, nr.1/1967, p.9, nr.3/1967, p.22, nr.4/1967, p.11,nr.7/1967, p.7, nr.8/1967, p.5, nr.12/1967, p.11, nr.1/1968, p.7, nr.7/1968, p.16, nr.9/1968, p.9,nr.11/1968, p.6, nr.8/1969, p.22, nr.10/1969, p.15, nr.2/1970, p.16, nr.5/1970, p.23; nr.9/1971, p.5, nr.9/1972, p.10, nr.4/1973, p.15; nr.11/1973, p.16; nr.6/1974, p.11; nr.11/1974, p.14; nr.2/1975, p.2; nr.5/1975, p.14; nr.7/1975, p.5; nr.10/1975, p.21; nr.1/1976, p.1; nr.5/1976, p.7; nr.3/1977, p.8; nr.6/1979, p.10; nr.2/1980, p.5; nr.1/1981, p.1; nr.1/1982, p.1; nr.7/1982, p.11;nr.8/1982, p.4), Mircea Micu (nr.3/1965, p.15, nr.6/1966, p.8, nr.3/1967, p.6, nr.11/1967, p.8, nr.12/1968, p.7, nr.7/1969, p.9, nr.2/1970, p.8, nr.7/1973, p.9, nr.8/1973, p.7), Dan Mutaşcu (nr.10/1968, p.15, nr.3/1969, p.11, nr.4/1970, p.18; nr.7/1970, p.3; nr.2/1971, p.9; nr.9/1971, p.9; nr.1/1972, p.12; nr.1/1974, p.7; nr.3/1974, p.3; nr.9/1975, p.10), Ion Negoiţescu (nr.1/1966, p.11, nr.5/1966, p.9, nr.3/1967, p.10, nr.10/1967, p.4, nr.1/1968, p.8-9, nr.3/1969, p.5), Miron Radu Paraschivescu (nr.1/1965, p.19, nr.3/1965, p.6, nr.10/1966, p.1), Adrian Păunescu (nr.2/1968, p.5, nr.3/1968, p.12, nr.7/1968, p.15, nr.6/1972, p.24), Adrian Pintea (nr.10/1969, p.15, nr.3/1970, p.15, nr.8/1970, p.9, nr.9/1970, p.17, nr.6/1971, p.3; nr.12/1972, p.3; nr.2/1973, p.5; nr.8/1973, p.18; nr.7/1976, p.14), Nicolae Prelipceanu (nr.6/1968, p.9, nr.11/1968, p.13, nr.2/1969, p.9, nr.3/1971, p.11; nr.10/1972, p.8, nr.7/1973, p.9, nr.11/1973, p.14; nr.11/1980, p.3), Grigore Scarlat (nr.5/1968, p.22, nr.9/1968, p.9, nr.5/1969, p.14, nr.5/1970, p.5; nr.9/1970, p.7, nr.3/1971, p.15, nr.11/1971, p.5, nr.7/1972, p.7; nr.3/1974, p.7; nr.3/1975, p.7 nr.6/1975, p.6; nr.8/1975, p.14; nr.8/1977, p.14; nr.5/1979, p.5; nr.9/1979, p.2; nr.12/1979, p.10; nr.12/1980, p.7; nr.12/1981, p.9; nr.5/1982, p.7; nr.8/1982, p.15), Vasile Smărăndescu (nr.5/1976, p.13;nr.7/1976, p.10;nr.8/1976, p.7; nr.10/1976, p.11; nr.12/1976, p.11; nr.1/1977, p.8; nr.8/1979, p.4; nr.5/1980, p.14; nr.12/1980, p.14; nr.9/1981, p.11), Vasile Spoială (nr.5/1968, p.5, nr.7/1968, p.4, nr.9/1968, p.3, nr.12/1968, p.12, nr.4/1969, p.18, nr.5/1969, p.14, nr.6/1969, p.7, nr.9/1969, p.12, nr.11/1969, p.9, nr.1/1970, p.3; nr.6/1970, p.3; nr. 7/1970, p.7; nr.8/1970, p.21; nr.9/1970, p.6, nr.10/1970, p.4, nr.11/1970, p.13; nr.6/1971, p.6, nr.11/1971, p.11, nr.9/1973, p.15; nr.5/1974, p.11; nr.6/1974, p.6), Radu Stanca (nr.4/1965, p.7, nr.10/1966, p.9; nr.3/1974, p.4), Nichita Stănescu (nr.3/1966, p.7, nr.8/1966, p.1, nr.1/1967, p.10, nr.10/1967, p.5, nr.8/1970, p.4, nr.3/1973, p.11, nr.8/1973, p.7; nr.12/1973, p.15; nr.4/1980, p.1), Traian Ştef (nr.10/1974, p.14;nr.8/1975, p.14nr.10/1975, p.21;nr.4/1976, p.2;nr.7/1976, p.14;nr.11/1976, p.14; nr.8/1977, p.14; nr.11/1979, p.10; nr.10/1980, p.6; nr.11/1981, p.8; nr.3/1982, p.4), Constantin Ştirbu (nr.4/1965, p.9,nr.2/1966, p.7, nr.3/1966, p.3, nr.4/1966 p.9, nr.5/1966, p.9, nr.10/1966, p.7, nr.11/1967, p.8, nr.2/1967, p.10, nr.3/1968, p.6, nr.6/1968, p.5, nr.7/1968, p.9, nr.8/1968, p.7, nr.6/1969, p.7, nr.11/1969, p.9, nr.3/1970, p.8; nr.9/1970, p.4; nr.10/1970, p.15;nr.8/1971, p.1; nr.10/1971, p.5; nr.12/1971, p.4; nr.12/1972, p.7; nr.1/1973, p.4;nr.5/1973, p.11), Victoria Ana Tăuşan (nr.4/1965, p.5, nr.3/1970, p.9; nr.6/1970, p.7; nr.9/1970, p.17; nr.11/1971, p.10; nr.2/1972, p.15, nr.6/1972, p.7, nr.5/1973, p.6; nr.4/1975, p.10), Vasile Velneciuc (nr.3/1966, p.5, nr.1/1967, p.9, nr.6/1967, p.18, nr.9/1967, p.16, nr.11/1967, p.18,

nr.2/1968, p.4, nr.7/1968, p.16, nr.9/1969, p.12, nr.12/1969, p.11; nr.8/1970, p.11; nr.11/1970, p.13; nr.12/1970, p.9; nr.10/1971, p.14, nr.11/1971, p.5, nr.12/1972, p.18; nr.5/1973, p.9; nr.11/1973, p.22; nr.2/1974, p.5; nr.12/1974, p.14; nr.2/1976, p.14; nr.10/1976, p.11; nr.6/1979, p.11; nr.8/1981, p.8; nr.1/1982, p.1), Violeta Zamfirescu (nr.4/1965, p.7, nr.4/1966, p.9, nr.6/1967, p.14, nr.8/1967, p.15, nr.12/1971, p.5, nr.3/1972, p.14) ş.a.

Cu toate că nu apare număr de număr, pagina de proză se regăseşte constant în revista *Familia*. Sunt reproduse deseori fragmente din opere vaste, precum romanul, de exemplu *Viaţa şi opiniile lui Zacharias Lichter*, de Matei Călinescu (nr.10/1967, nr.2/1968), *Neodihnă în doi*, de Vasile Sălăjan (nr.1/1982), romanul foileton *Misterul halatului roşu*, de Vasile Spoială (nr.9/1972-nr.7/1973, în 10 părţi), *Şatra*, de Zaharia Stancu (nr.10/1968), romanul de aventuri *Vinovatul nr.1*, de Nicolae Ştefănescu (nr.12/1966-nr.5/1967, în 6 părţi).

De cele mai multe ori se optează pentru specii scurte, precum schiţa, bine reprezentată de Mihai Alexa-Basarab (*Scoica spartă* - nr.6/1968), Mircea Bradu (*A înnebunit nebuna, Din patru linii, Strada, Bivolul* – în nr.10/1966, *Maşina de curse* - nr.11/1967, *Oglinda* - nr.7/1968), Dumitru Chirilă (*A doua zi, ploaia s-a oprit, Chipul, De mult, când era ceaţă* - nr.2/1966, *Dorul dintr-o altă vară* - nr.5/1967, *Păsările Domnului* - nr.7/1967, *Înălţimea cerului* - nr.8/1967, *Visul de marţi* - nr.11/1967), Ion Covaci (*Împăratul* - nr.3/1969), Aurel Dragoş Munteanu (*De-a lungul râului de aur* - nr.9/1967), Sorin Titel (*Moartea lui Moş Ţârlea* - nr.5/1966), Alexandra Târziu (*Nunta sau celelalte confuzii* - nr.9/1966). Regăsim şi povestiri, scrise de Mihai Avramescu (*Un curcubeu şi o fată bălaie* - nr.8/1967, *Desocotirea cu Dumnezeu* - nr.8/1967), Ion Maxim (*Retrospectivă* - nr.2/1969), Vasile Spoială (*La naiba* - nr.11/1966), Stelian Vasilescu (*Roza, Netty* - nr.6/1967) ş.a.

Prozatori care devin colaboratori ai *Familiei*: Mihai Avramescu (nr.8/1967, p.12; nr.8/1967, p.13; nr.9/1969, p.7; nr.1/1970, p.8; nr.7/1971, p.8-9), Eugen Barbu (nr.4/1965, p.6; nr.1/1969, p.8-9; nr.2/1971, p.15; nr.9/1971, p.11), Mircea Bradu (nr.3/1965, p.15; nr.10/1966, p.6; nr.11/1967, p.7; nr.7/1968, p.8), Augustin Buzura (nr.11/1977, p.6-7), Matei Călinescu (nr.10/1967, p.13; nr.2/1968, p.8, nr.9/1969, p.12), Dumitru Chirilă (nr.2/1966, p.8; nr.5/1967, p.7; nr.7/1967, p.8; nr.8/1967, p.13; nr.11/1967, p.7; nr.12/1968, p.7), Ion Covaci (nr.4/1967, p.9; nr.1/1968, p.7; nr.9/1968, p.9, nr.3/1969, p.11), Ion Lăncrănjan (nr.5/1970, p.10-11), Teodor Mazilu (nr.6/1972, p.10-11), Titus Popovici (nr.12/1973, p.12), Valter Roman (nr.11/1971, p.9;nr.11/1975, p.4), Gheorghe Schwartz (nr.10/1969, p.6, nr.5/1970, p.23;nr.7/1973, p.8), Vasile Spoială (nr.1/1966, p.6; nr.11/1966, p.8; nr.10/1967, p.14;nr.9/1972, p.16-17; nr.10/1972, p.16-17; nr.11/1972, p.16-17; nr.1/1973, p.16-17, nr.2/1973, p.16-17; nr.3/1973, p.16-17; nr.4/1973, p.16-17; nr.5/1973, p.16-17; nr.6/1973, p.16-17; nr.7/1973, p.16-17; nr.12/1976, p.8; nr.7/1977, p.7; nr.6/1979, p.8; nr.2/1980, p.7; nr.3/1980, p.10; nr.5/1981, p.9; nr.7/1981, p.9), Zaharia Stancu (nr.10/1968, p.11-14), Alexandra Târziu (nr.9/1966, p.4), Sorin Titel (nr.5/1966, p.8), Radu Tudoran (nr.8/1972, p.8-9; nr.8/1977, p.8-9), Stelian Vasilescu (nr.6/1967, p.6), Ileana Vulpescu (nr.4/1967, p.8) ş.a.

Genul dramaticocupă un spaţiu mai redus. Cu toate acestea, regăsim texte reprezentative, scrise de autori consacraţi, precum Lucian Blaga (*Avram Iancu* - nr.5/1968), Mircea Bradu (*Apele* - nr.4/1969, p.20-21, *Un pacient excelent* - nr.10/1969, p.8, *Liniştita mănăstire* - nr.5/1971, p.16, *Vlad Ţepeş în ianuarie* - nr.4/1972, p.16-17, *Apulum* - nr.5/1975, p.7, *De câte ori am pornit* - nr.11/1976, p.5), Nicolae Damaschin (*Iubirile încep la fel*…- nr.1/1967, p.12-13), D.R. Popescu (*Cai verzi pe pereţi* - nr.2/1968, p.18-19), Titus Popovici (*Dacii* - nr.8/1966, p.6-7), Vasile Spoială (*Chiuveta* - nr.2/1969, p.10-11, *Nepoata colonelului Speranţă* - nr.5/1980, p.8, *Cvartetul* - nr.10/1980, p.6), Stelian Vasilescu (*Iancu, Domnul moţilor* - nr.9/1972, p.9,

Eminescu la Viena - nr.1/1975, p.10) ş.a. Piesele într-un act, precum cele scrise de Mircea Bradu sau Vasile Spoială, sunt redate integral, spaţiul permiţând acest fapt.

Deseori, folosind formula „inedit", redacţia atrage atenţia asupra unor texte de impact: dramaturgia lui de G.M. Zamfirescu (*Adonis - parabolă cu o haimana, o portocală şi un vis*… - nr.11/1966), proza lui Victor Papilian (*Popa ăl bătrân* - nr.10/1966), lirica lui Nicolae Labiş (*Două poeme despre Bălcescu, Lui Eminescu, Turnul Goliei* - nr.8/1966) sau Vasile Voiculescu (*Zbor, Vorbesc şi eu în dodii, Vaier, Prăpastia* - nr.11/1967).

Se cuvine să amintim şi parodiile semnate de Stelian Filip, Ion Delanucet, Mircea Micu, în nr.4/1965, sub titlul *Şarje prieteneşti*, sau epigramele semnate de Dumitru Munteanu, în nr.4/1965.

Debutul literar

Revista *Familia* a rămas cunoscută pentru modul în care a încurajat tinerele talente, iar debutul lui Mihai Eminescu este poate cel mai bun exemplu în acest sens. Iosif Vulcan a optat spre a publica texte ale debutanţilor, dorind astfel să încurajeze creaţia, folosind formula *Cu bucurie deschidem coloanele foii noastre*… Continuând tradiţia *Familiei*, cea de-a cincea serie îşi dechide paginile pentru poeţi precum Titus Andronic (nr.9/1967), Ion Bogdan (nr.4/1965), Nicolae Brânda (nr.3/1969), Gh. Daragiu (nr.3/1966), Ion Dumitrescu (nr.3/1965, nr.1/1966), Paul Gaitanopol (nr.3/1966), V.R. Ghenceanu (nr.3/1966), Vasile Latiş (nr.1/1967), Ion Mărgineanu (nr.2/1965, nr.1/1966), Gh. Moldovan (nr.1/1967), Adrian Pintea (nr.4/1968), Stanca Ponta (nr.2/1965), George Pruteanu (nr.2/1965), Vasile Velneciuc (nr.1/1966), Gh. Vidican (nr.8/1972) sau prozatori: Ion Motrea (nr.1/1967), Liviu Ungur (nr.9/1967) ş.a.

La rubrica *Debut*, redacţia îi prezintă pe Anişoara Balog (nr.6/1968), Doina Emilia Martin (nr.12/1969), Ion Tomescu (nr.12/1968) ş.a., iar la rubrica *Tineri scriitori* (nr.3/1965) - pe Corneliu Rădulescu, Mircea Bradu, Mircea Micu, Ion Covaci, Ileana Mălăncioiu. De asemenea, îi încurajează şi pe bihoreni, în cadrul rubricii *Tineri poeţi orădeni*. Astfel, în nr.4/1972, apar Gabriela Hurezan, Vasile Dan, Ioan Goldiş, iar în nr.10/1975 - Emilia Fodor, Mirela Filomon, Constantin Mălinaş, Al.P. Covaci.

O altă rubrică ce revine constant este *Au debutat în „Familia"*. Redactorii reamintesc cititorilor care sunt scriitorii care au debutat în paginile revistei. Se conturează o listă lungă, din care selectăm nume precum George Albuţiu, George Alexandru, Gheorghe Ardeleanu, Nicolae Brânda, Al.P. Covaci, Dan Damaschin, Gh. Daragiu, Octavian Doclin, Valetin Drzuenco, Andrei Dumbrăveanu, Aurel Dumbrăveanu, Ion Dumitrescu, Eugen Evu, Paul Gaitanopol, Viorel Horj, Gabriela Hurezan, Alexandru Magereanu, Ion Mărgineanu, Adrian Pintea, Stanca Ponta, Grigore Scarlat, Traian Ştef, Vasile Velneciuc Gh. Vidican ş.a.

Din lirica universală

Deosebita deschidere spre universalitate a revistei se manifestă în primul rând în domeniul beletristicii. Astfel, redacţia inserează număr de numă pagini de literatură universală, cu precădere texte lirice, în rubrica *Din lirica universală*.

Textele sunt selectate cu mare atenţie, din dorinţa de a oferi cititorilor o gamă variată, din epoci şi curente diferite sau tematici diverse. Astfel, răsfoind seria a V-a, regăsim traduceri din marii scriitori ai Antichităţii: Homer (nr.8/1967), Horaţiu (nr.12/1966, nr.1/1967), Ovidiu (nr.2/1968) ş.a. În paginile revistei se conturează un adevărat tablou al literaturii universale, cuprinzând scriitori valoroşi, adevărate repere: Ady Endre (nr.4/1965, nr.2/1968, nr.1/1969, nr.11/1977), Guillaume Apollinaire (nr.10/1966, nr.6/1969, nr.5/1970), Ch. Baudelaire

(nr.8/1966, nr.6/1967, nr.11/1967), Samuel Beckett (nr.9/1974), André Breton (nr.8/1967, nr.5/1982), Jorge Luis Borges (nr.6/1971, nr.2/1980, nr.5/1981), E.E. Cummings (nr.7/1976, nr.5/1982), Dante (nr.2/1965), Emily Dickinson (nr.10/1968, nr.7/1976), T.S. Eliot (nr.6/1966, nr.1/1971), Pierre Emmanuel (nr.10/1969, nr.1/1970), Goethe (nr.2/1965, nr.2/1974, nr.4/1980, nr.3/1981), Fr. Hőlderin (nr.7/1967, nr.3/1973), D.H. Lawrence (nr.7/1966), Federico Garcia Lorca (nr.1/1966, nr.9/1969, nr.11/1970), Mallarmé (nr.8/1966, nr.3/1971, nr.6/1982), Henri Michaux (nr.7/1966, nr.2/1967, nr.12/1970), Petrarca (nr.5/1968, nr.5/1969, nr.9/1970), Ezra Pound (nr.1/1968, nr.8/1976), Rainer Maria Rilke (nr.4/1965, nr.5/1966, nr.8/1981, nr.2/1982, nr.8/1982), Arthur Rimbaud (nr.5/1966, nr.5/1974), Shakespeare (nr.1/1965), Paul Verlaine (nr.4/1981), Alfred de Vigny (nr.4/1965), Tennessee Williams (nr.6/1966) ş.a.

O atenţie deosebită este acordată şi scriitorilor secolului al XX-lea, precum laureaţii premiului Nobel pentru literatură: Nelly Sachs (premiul Nobel în 1966), în traducerea de Lia şi Platon Pardău, sau Eugenio Monatle (Premiul Nobel pentru literatură în 1975), în traducerea lui Eta Boeriu; Pablo Neruda (premiul Nobel în 1971), în traducere de G. Georgescu.

Varianta românească aparţine unor traducători renumiţi, valoroşi, precum Eta Boeriu (Dante, Petrarca), Murnu (Rilke), Taşcu Gheorghiu (Michaux), dar şi unor poeţi talentaţi: Al. Andriţoiu (Ady Endre, Baudelaire), Mihai Beniuc (Apollinaire), Ştefan Augustin Doinaş (Apollinaire, Baudelaire, Dante, Pierre Emmanuel, Goethe, Petrarca, Rimbaud), Nicolae Labiş (Puşkin), G. Călinescu (Horaţiu), Virgil Teodorescu (Apollinaire), Romulus Vulpescu (Paul Eluard, Tennessee Williams), Lucian Blaga (Christopher Marlowe, Shakespeare) ş.a.

În paginile revistei apar periodic şi poezii în limba maghiară, scrise de orădeni precum Fábián Imre (în româneşte de Gheorghe Grigurcu), Fábián Sándor (tradus de Mircea Bradu, Teodor Crişan, Gheorghe Grigurcu, Gh. Moldovan, Nic. A. Străvoiu, Vasile Spoială), Horváth Imre (texte traduse de Ioanichie Olteanu, Gheorghe Ardeleanu, Ion Iuga, Ion Covaci, Teodor Crişan sau Al. Andriţoiu).

Din dorinţa de a le oferi cititorilor accesul spre literatură la nivel mondial, redacţia publică texte din toate colţurile lumii, selectând autori şi texte reprezentative, în paginile intitulate sugestiv: *Iugoslavia - peisaj liric* (nr.2/1965), *Din lirica turcă* (nr.10/1973), *Poeţi finlandezi* (nr.7/1967), *Poeţi chinezi* (nr.6/1966), *Poeţi canadieni* (nr.12/1967), *Tineri poeţi americani* (nr.7/1969), *Poezie mexicană* (nr.5/1975), *Din lirica vietnameză* (nr.10/1976), *Din lirica bulgară* (nr.9/1977), *Din lirica indiană* (nr.12/1977), *Din lirica poloneză* (nr.7/1979), *Din lirica arabă* (nr.12/1979), *4 poeţi macedoneni* (nr.7/1982) ş.a.

Chiar dacă nu este atât de bine reprezentată, proza universală îşi face loc în paginile *Familiei*, într-o rubrică aparte, intitulată *Din proza lumii* (de exemplu, în nr.7/1967) sau *Din proza universală* (nr.11/1968). Sunt publicate fragmente din opere scrise de Jorge Luis Borges (nr.11/1970), Albert Camus (nr.5/1972), Hemingway (nr.11/1968), Antoine de Saint Exupéry (nr.7/1967) ş.a. În ceea ce priveşte teatrul, acesta este prea puţin reprezentat în *Familia*. Apar, totuşi, fragmente din opere scrise de Samuel Beckett (nr.4/1969) sau Cesare Pavese (nr.2/1968) ş.a.

Eseul

Preferinţa pentru eseu este - probabil - nota caracteristică a celei de-a cincea serii. Având ca redactori personalităţi de seamă ale culturii şi literaturii române, adunând în jurul ei colaboratori de prim rang ai timpului, *Familia* se poate mândri cu o foarte bună reprezentare a acestei specii. Aşa cum subliniază Dumitru Chirilă, „eseul a fost relansat de oameni până atunci

absenţi din câmpul literar, iar genul le-a oferit acestora şansa să se lanseze la rândul lor”[2]. Scriu eseuri valoroase membrii Cercului literar, dar şi Mihai Şora, Petre Ţuţea, Mircea Maliţa, Henri Wald, Traian Herseni ş.a. Analizăm eseul liber şi avem în vedere acele texte caracterizate de maximă subiectivitate, conţinând reflecţii cu privire la diferite aspecte din realitate sau propriile trăiri raportate la anumite evenimente.

În 1974-1976, Ştefan Bănulescu semnează *Cronica elementară*, abordând teme de literatură, dar şi de actualitate: *Evlampia* nr.9/1974, *Reţetă pentru glorie* nr.10/1974, *89 de ani* (de la naşterea lui Liviu Rebreanu) nr.11/1974, *Frică de alfabet* nr.12/1974, *Membru al Academiei din Laputa* nr.1/1975, *Codul localităţilor* nr.2/1975, *Numeroasele vieţi ale lui Anton Pann sau Când proverbele iau chip de om* nr.3/1975, *Iubirile domnului Balzac* nr.4/1975, *„Lui i se cuvine un monument deosebit”* nr.5/1975, *Tablouri de familie* nr.9/1975, *Proza Domnului Jourdain* nr.10/1975, *Gogol tânăr* nr.11/1975, *Subiectul zilei* nr.12/1975, *Un viscol de altădată* nr.1/1976, *Fortul lui Petru cel Slab* nr.2/1976.

Radu Enescu publică numeroase eseuri începând cu anul 1966, pe teme diferite: *Actualitatea istoriei* nr.7/1966, *Iubire şi cunoaştere* nr.11/1966, (II) nr.12/1966, *Actoria - stil de viaţă sau profesiune?* nr.3/1968, *Chinologică - De ce sunt câinii utili?* nr.7/1981 ş.a. Unele eseuri sunt rezultatul unor vizite în alte ţări: *Praga* nr.9/1968, *Periplu spiritual sau 5 eseuri despre psihologia californiană* nr.9/1979; *A opta minune* nr.4/1980, nr.7/1980; *A opta minune a lumii - Avatarurile turismului* nr.8/1980; *Freedom-trail* nr.6/1981. Uneori scrie despre Dumitru Prunariu (*Patima azurie* nr.5/1981), alteori transcrie impresii despre străzi: *Tragic şi sublim* nr.5/1970, *Destinul străzilor* nr.6/1982 ş.a.

Coriolan Gheţie este un fidel colaborator al revistei, publicând constant în perioada 1966-1977, revenind apoi în 1979 şi publicând sporadic. Acesta abordează numeroase teme, elogiind personalităţi din diferite domenii (*Constantin Daicoviciu - rigoare şi înfiorare istorică* nr.3/1968, *Gânduri la comemorarea lui Rebreanu* nr.9/1969, *Marele uitat* nr.2/1970, *Francois Mauriac* nr.9/1970; *August Treboniu Laurian* nr.3/1971; *Perpessicius* nr.4/1971; *Ion Eliade Rădulescu* nr.1/1972; *Evocări - Francisc Hubic* nr.11/1972; *Centenar - Goga* nr.3/1981; *Eminescu* nr.1/1975) sau exprimându-şi opinia cu privire la anumite evenimente (*Anul internaţional al copilului* nr.5/1979; *Unirea cu ţara* nr.11/1980, *S-a întâmplat acum 380 de ani* nr.8/1981), realizări (*Columna Genezei* nr.6/1967, *Coloana nesfârşită* nr.8/1967, *Antologia literară „Avram Iancu”* nr.5/1974), instituţii, organizaţii (*Acel liceu din Beiuş …* nr.9/1968, *O.N.U.* nr.10/1970, p.3; *Şcolile Blajului* nr.11/1979) ş.a.

Eseurile publicate de Mircea Maliţa reprezintă o altă marcă a revistei. Aproape lunar, în perioada 1966-1976, sunt publicate texte în care autorul notează impresii şi trăiri în urma vizitării anumitor locuri. Foarte puţine dintre eseurile sale sunt publicate la rubrica *Note de drum*; cele mai multe apar pe ultima pagină (pagina 24, respectiv pagina 16): *Jamestown* nr.5/1966, *Geneva lui Jean-Jacques* nr.10/1966, *Piramide suprapuse* nr.12/1966, *Sala armelor* nr.1/1967, *Turnul Londrei* nr.6/1967, *Geneva lui Balzac* nr.1/1968, *Sfinxul* nr.3/1968, Florenţa lui Machiavelli nr.1/1975; *Nilurile* nr.2/1975; *Însemnări din Senegal* nr.8/1975; *Fire şi noduri incaşe* nr.10/1975 ş.a.

Gheorghe S. Nadiu publică, în 1979-1981, o serie de eseuri sub titlul *Moisiliana*: *Moisiliana - Câte ceva despre ... infinit* nr.9/1979; *Moisiliana - Despre un principiu* nr.7/1980; *Moisiliana - Emoţii* nr.6/1981 ş.a.

[2] Dumitru Chirilă, *Cercurile prieteniei*, în *Familia*, nr.10/1999, p.95.

Vasile Spoială publică un număr mare de eseuri în perioada 1973-1974: *Sorcova, Hornarul* nr.1/1973; *Cronică de centru* nr.3/1973; *Dicţionar de vacanţă, Barometrul şi citronada* nr.8/1973, p.9 ş.a. În perioada 10/1974-1/1975, eseurile sale apar sub titlul *Cota 180*: *Cota 180 - Ziditori de case mari, Impresie cu porumbei* nr.10/1974; *Cota 180 - Dimineţile schimbului de noapte* nr.11/1974; *Cota 180 - Biografie,* nr.12/1974 ş.a. În 1975, scrie eseuri cu titlul *Alfa*: *Gânduri „Alfa" - Obiecte biografice, Despre scaun* nr.3/1975; *Gânduri Alfa - c.t.c., Ca vinul* nr.5/1975. Din nr.3/1977, eseurile sale poartă supratitlul *Iadeş*, devenind mai profunde: *Iadeş - Pentru o genealogie a personajului literar* nr.9/1977; *Iadeş - În marginea lui Proust* nr.11/1977*; Iadeş - Labruyerisme* nr.8/1979, *Iadeş - Şi domnişoara Pogany* nr.7/1980; *Iadeş - Repaosul lui Faust* nr.5/1982; *Iadeş - Estivală* nr.8/1982 ş.a.

Eseistica mai este reprezentată de Mircea Bradu, Dumitru Chirilă, Onisifor Ghibu, Viorel Horj, Octavian Paler, Liviu Tudor Samuilă (seria *Violon d'Ingres*), Mihai Şora, Petre Ţuţea, Stelian Vasilescu ş.a.

Reţinem, de asemenea, şi numeroasele gânduri adunate de familişti: *Pe marginea părerilor lui Arthur Miller* nr.7/1967, Georg Christoph Lichtenberg - *Aforisme* (în româneşte de Ion Negoiţescu) (I) nr.1/1969, (II) nr.2/1969, *Aforisme*, de Horvath Imre (în româneşte de Aurel Pop) nr.2/1968, Lazăr Cerescu, *Gânduri* nr.11/1972, Constantin Ştirbu, *Jurnal* nr.5/1973, Patiţa Silvestru, *Clepsidra gândurilor* nr.9/1975, Lazăr Cerescu, *Gânduri* nr.2/1981 ş.a.

Rubrica *Note de drum*denotă deschiderea faţă de Occident din perioada 1965-1971, eseurile publicate sub acest titlu evidenţiind impresiile în urma a numeroase itinerarii. O astfel de literatură de frontieră este reprezentată de Al. Andriţoiu (*Şanhai* nr.3/1965, *Ha Long - Vietnam* nr.10/1976; *Note de drum prin R.S. Vietnam - Monumente şi credinţe* nr.6/1982), Mircea Bradu (*Veneţia* nr.9/1967), Virgil Cândea (*Grecia - primăvara* nr.5/1966; *Aqaba* nr.6/1972), Radu Enescu (*Praha - Kafkova* nr.9/1968), Mircea Maliţa (*Note de drum din Mexic: Monte Alban* nr.3/1966, *Versailles* nr.4/1966), Adrian Marino (*Note de drum - Jurnal belgian* nr.10/1974; *Note de drum - Bruxelles, centrul „clasic" şi „modern"* nr.11/1974), Octavian Paler (*Drumuri prin memorie: Memphis, Saqqara, Scribul* nr.6/1971, *Colosul lui Memnon* nr.12/1971, *Noaptea lui Assuan* nr.12/1971, *Deşert şi antideşert* nr.12/1971), Francisc Păcurariu (*Înfăţişările necunoscutului - Meditaţie pe Acropole* nr.11/1969, *Înfăţişările necunoscutului - Imn pentru piramida soarelui* nr.3/1970), Marius Sala (*Suedia* nr.11/1966, *Cuba* nr.9/1967; *Note de drum din Spania - Malaga* nr.1/1974; *Portugalia* nr.9/1974), Stelian Vasilescu (*Polonia* nr.8/1967 şi nr.9/1967, *Fiii Terrei pe Selene – secvenţe din cel mai fantastic film al tuturor timpurilor* nr.7/1969) ş.a.

Dialogul cu scriitorii

Interviurile completează tabloul literaturii epocii. Astfel, Liviu Tudor Samuilă realizează un *Dialog cu Saşa Pană* în nr.6/1971; în nr.11/1980 apare un interviu consemnat de Mariana Ioan la 29 iulie 1980: *Teodor Mazilu - Ultima verba*; în nr.4/1981 - *De vorbă cu Horváth Imre*, interviu consemnat de Stelian Vasilescu, *De vorbă cu Horváth Imre*, în nr.11/1969, consemnat de Nemlaha Győrgy; în nr.10/1980, apare un interviu realizat de Gheorghe Grigurcu cu Florin Mugur: *De vorbă cu epoca - „Mi-ar fi frică de propria-mi lipsă de sinceritate"*; în nr.12/1981 apare controversatul interviu realizat de Gheorghe Grigurcu: *De vorbă cu epoca – Norman Manea: „Scriitorul - acea dreaptă conştiinţă în care semenii săi să poată crede"*.

Revista *Familia* publică şi interviuri luate scriitorilor străini, precum cel luat scriitoarei australiane Dymphna Cusack, în nr.7/1969, realizat de Paul B. Marian, *Cu Hervé Bazin despre problemele romanului*, în nr.11/1969, interviu de Paul B. Marian.

Concluzii

Cunoaşterea tuturor seriilor revistei *Familia* înlesneşte receptarea identităţii revistei şi a specificului acesteia. Cea de-a cincea serie, perioada Andriţoiu (1965-1989), păstrează tradiţia impusă de Iosif Vulcan, continuitatea fiind vizibilă din toate punctele de vedere, în ciuda contextului politic, social şi cultural, care impune anumite canoane şi un oarecare control ideologic. Demersul nostru investigativ urmăreşte specificul acestei serii. Permanenţa unor rubrici precum cele dedicate literaturii, artelor plastice sau teatrului asigură continuitatea, prin păstrarea în mare parte a rubricaturii iniţiale, ca element de identitate. Alexandru Andriţoiu şi ceilalţi redactori atrag colaborarea marilor scriitori ai timpului, mulţi cu texte inedite, şi încurajează debutanţii, *Familia* reprezentând un adevărat reper naţional în ceea ce priveşte beletristica.

BIBLIOGRAPHY

I. Hangiu, *Dicţionarul presei literare româneşti (1790-2000)*, ediţia a III-a, Editura Institutului Cultural Român, Bucureşti, 2004.

Valentin Chifor, *Revista „Familia", perioada Alexandru Andriţoiu (1965-1989)*, în *„Familia" 150*, coord. Florin Ardelean, Ioan Laza, Oradea, Editura Universităţii din Oradea, 2015.

Dumitru Chirilă, *Cercurile prieteniei*, în *Familia*, nr.10/1999.

Ioan Derşidan, *Oradea şi orădenii în vremea revistei „Familia"*, în *Familia*, nr.9/2010.

Ioan Derşidan, *Oradea şi orădenii în vremea revistei „Familia"*, în *Însemnări şi dedicaţii pe cărţi*, ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, vol. I, Editura Universităţii din Oradea, Oradea, 2013.

Lucian Drimba, *Iosif Vulcan*, Editura Minerva, Bucureşti, 1974.

Lucian Drimba, *Eminescu la „Familia"*, ediţie nouă, revăzută, Editura Cogito, Oradea, 1994.

Ioan Laza, *Revista „Familia" şi ghilotina cenzurii ideologice*, în *„Familia" 150*, coord. Florin Ardelean, Ioan Laza, Oradea, Editura Universităţii din Oradea, 2015.

Ion Simuţ, *„Familia" - 150 de ani*, în *România literară*, 20 martie, nr.12/2015.